

Postupy a způsob účtování**OPRAVNÉ POLOŽKY, OPRAVNÉ POLOŽKY K POHLEDÁVKÁM, ODPIS POHLEDÁVEK**

Opravné položky vyjadřují přechodné snížení hodnoty majetku, jedná se o základní účetní nástroj pro vyjádření zásady opatrnosti. Opravné položky je možné tvořit nejen z dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (obdobně jako odpisy), ale téměř ke všem ostatním složkám majetku účetní jednotky, jako jsou např. pohledávky, zásoby nebo dlouhodobý finanční majetek.

Výjimečné postavení mají opravné položky tvořené k pohledávkám, kde rozlišujeme opravné položky:

- a) **zákonné** – jejich tvorbu upravuje zvláštní právní předpis (Zákon 593/1992 Sb., o rezervách pro zajištění základu daně z příjmu, který v ustanovení § 8 a 8a až 8c řeší tvorbu opravných daňových položek)
- tvorba (zvýšení) je daňově účinným nákladem podle § 24 odst.2 písm. i) ZDP
 - zrušení (snížení) je taktéž daňově účinné podle obecného § 23 odst.2 a 10 ZDP
- b) **účetní (ostatní)** – jejich tvorbu neopravuje zákon o rezervách
- tvorba (zvýšení) není daňově účinným nákladem podle § 25 odst.1 písm. v) ZDP
 - zrušení (snížení) také není daňově relevantní podle obecného § 23 odst.3 písm.c) bod 3 ZDP

V případě zákonných opravných položek je **daňová účinnost** sice jen dočasná, protože všechny opravné položky jsou tvořeny na přechodnou dobu, ovšem odpis pohledávky je až do výše kryté opravnou položkou taktéž daňově uznatelným nákladem, podobně je tomu i u postoupených pohledávek.

Všechny ostatní opravné položky nejsou daňově účinné, a to jak při tvorbě, tak při rušení. Rozsah jejich využití je ale daleko širší, lze je tvořit taktéž k pohledávkám, a to k hodnotě nad rámec zákona o rezervách.

Od 1. 1. 2010 jsou opravné položky k pohledávkám vykazovány na základě zákona č.593/1992 Sb. (§ 2, § 8) včetně posledního znění platného k 1. 1. 2010 - Vyhláška 410/2009 (§23 a 65), Vyhlášky 403/2011 (§23 a 65).

Od 1. 1. 2012 se vytváří opravné položky i k účtu 315 – jiné pohledávky z hlavní činnosti (ve FNOL se jedná o regulační poplatky).

Na základě doporučení externího auditora byly vytvořeny samostatné nákladové analytické účty na tvorbu a zúčtování opravných položek, a to ve vztahu k zákonu o daních z příjmu a k zákonu o rezervách, který v ustanovení § 8 a 8a až 8c řeší tvorbu opravných daňových položek.

Opravné položky se netvoří k pohledávkám vzniklým z titulu cenných papírů a ostatních invest. nástrojů, úvěrů, půjček, ručení, záloh, plnění ve prospěch vlastního kapitálu, úhrady ztráty společnosti, smluvních pokut a úroků z prodlení, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů, k pohledávkám nabytým bezúplatně a souboru pohledávek.

Pohledávky pro opravné položky nemohu také tvořit v případě, kdy lze udělat vzájemný zápočet.

V případě neuhrazení pohledávek od zdravotních pojišťoven FNOL nebude vytvářet opravné položky k pohledávkám z minulého roku, kde dosud nebylo provedeno vyúčtování nebo vyúčtování provedeno bylo a je předmětem dohádovacího nebo jiného obdobného řízení (doporučení externího auditora). **Byla-li pohledávka za pojišťovnu předána k právnímu vymáhání, opravné položky se vytvářet budou.**

Výpočet pro tvorbu opravné položky k pohledávkám:

Opravná položka je tvořena ve výši 10% neuhrazené pohledávky (která byla účtována ve výnosech organizace) za každých ukončených 90 dnů po splatnosti pohledávky (tj za 3 měsíce):

- **náklady proti účtu 192 u regulačních poplatků**
- **náklady proti účtu 194 u ostatních pohledávek**

Řada opravných položek v QI - OPP

Ostatní pohledávky:

OPP-2012-01- Mimo s.sp.do 200 tis(od 30% daň.neúčinné)	55699000 x 19400000
OPP-2012-02- Mimo s.sp.do 200 tis, umrtí(prv.20% daň.účinné)	55600001 x 19400000
OPP-2012-03- Soudní spory (daň.účinné po 1 roce)	55600001 x 19400000

Regulační poplatky:

OPP-2012-04- Mimo s.sp.do 200 tis(od 30% daň.neúčinné)	55699000 x 19200001
OPP-2012-05- Mimo s.sp.do 200 tis, umrtí(prv.20% daň.účinné)	55600001 x 19200001
OPP-2012-06- Soudní spory (daň.účinné po 1 roce)	55600001 x 19200001

Vzhledem k velkému počtu pohledávek by evidence opravných položek u jednotlivých nezaplacených pohledávek v hlavní knize byla časově velmi náročná, proto bude vedena zvláštní evidence v programu QI pod názvem dokladu OPP, kde bude zabezpečeno účtování oprav. položek v čase podle jednotlivých FV. Účtování bude prováděno v pololetí a na konci roku, pokud organizace nerozhodne jinak (např. účtování po čtvrtletích).

Účetní postupy:

A) Pohledávky přihlášené k soudnímu řízení (do 200 tis., nad 200 tis. Kč) – opravné položky jsou účtovány dokl 21/2/30 (navedeny ve starém prog.UCTO):

1. Pohledávky splatné od 1.1.1995 do 31.12.2009, kdy 90 a více dnů uplynulo do 31.12.2009

způsob účtování: tvorba **406 x 194**

Storno se účtuje do nákladů (na účet 556). **Účet 406** – Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody se používá pouze při tvorbě oceňovacích rozdílů.

Zrušení opravné položky je provedeno z důvodu úhrady pohledávky nebo zrušení (odpis) pohledávky v okamžiku promlčení.

Pro odpis pohledávky rozlišujeme daňově uznatelné náklady (umrtí, uzavřená exekuce pro nedostatek majetku – účet 557 00) a daňově neuznatelné náklady (vše ostatní – účet 557 99).

Způsob účtování:	zrušení oprav.položky	19x x 556 xx
	způsob účtování odpisů	557 xx x 311
		911 x 999

2. Pohledávky splatné do 31.12.2009, kdy 90 a více dnů uplynulo po 31.12.2009

(od r. 2012 účtovány v prog QI ID-2012-03, ID-2012-06, OPP-xxxx-xx-xxxxxx):

způsob účtování:	tvorba	556 00 x 19x (daňově účinné)
	zrušení	19x x 556 00
	způsob účtování odpisů	557 xx x 311
		911 x 999

Opravné položky k pohledávkám, které byly přihlášeny k soudnímu řízení, jsou VŽDY DAŇOVĚ ÚČINNÉ (účet 556 00 001).

Příloha č. 7 Sm-E002-7

B) Pohledávky nepřihlášené k soudnímu řízení (od r. 2012 účtovány v QI pod dokladem ID-2012-01, 02, 04, 05, OPP-xxxx-xx-xxxxxx):

1. Pohledávky splatné do 31. 12. 2009, kdy 90 a více dnů uplynulo po 31.12. 2009 a pohledávka je starší než 6 měsíců

způsob účtování:	tvorba	prvních 20%	556 00 x 19x (daňově účinné)
		od 30% výše	556 99 x 19x (daňově neúčinné)

U pohledávek, kteřé nejsou v soudním řízení se po půl roce účtuje **prvních 20%** (6 měsíců = 180 dní) **jako daňově účinné (účet 556 00 001)** a poté **další procenta** (30-100% - od 6 měsíců výše) **jako daňově neúčinné (účet 556 99 000).**

V případě, že pohledávka původně nebyla v právním řízení (opravná položka 556 99 od 30% výše) poté byla přihlášena do právního řízení – **opraví se opravná položka stornem v pololetí a vytvořením nové opravné položky v řadě OPP-xxxx-03 nebo 06. Důležité je poznačit u „Pohledávky pro opravné položky“ do kolonky „Soudní řízení“ „Návrh na soudní řízení“.**

Zrušení opravné položky je provedeno z důvodu úhrady pohledávky nebo odpisu pohledávky v okamžiku promlčení.

Pro odpis pohledávky rozlišujeme daňově uznatelné náklady (umrtí, uzavřená exekuce pro nedostatek majetku – účet 557 00) a daňově neuznatelné náklady (vše ostatní – účet 557 99).

Způsob účtování:	zrušení oprav.položky	19x	x 556 00 nebo 556 99
	způsob účtování odpisů	557 xx	x 311
		911	x 999

Postup zaúčtování OPP:

1. k 30. 6. se vytvoří 1.oprav.pol. k neuhráz.pohl. za všechny pohledávky v rozmezí 3 - 30 měsíců (tj.20%) jako daňově účinná (řada OPP-2012-02, pro RP OPP-2012-05).
Pohledávky pro opravné položky, Parametry výběru pohledávky - Typ opravné položky: **„Podle zákona“** (mimo soudní spory a umrtí) **nebo „Nad rámec zákona“** (u soudních sporů delších 1 roku), další údaje – „datum splatnosti“, „všechny po splatnosti“. Vytvořím OPP u které v Žádostech o zaúčtování doplním stř. 8999, a to vždy i když bude stř.chybně. Položky si drží datum vytvoření i procento v „Seznamu oprav.položek“.
2. k 30. 6. vytvořím další opravnou položku (která se týká stejných pohledávek) od 7. měsíce výše (tj.30% a výše) jako daňově neúčinné (řada OPP-2012-01, pro RP OPP-2012-04).
Pohledávky pro opravné položky, Parametry výběru pohledávky - Typ opravné položky: **„Nad rámec zákona“**, další údaje – „datum splatnosti“, „všechny po splatnosti“.
Vytvořím OPP, u které v Žádostech o zaúčtování doplním stř.8999, a to vždy i když bude stř.chybně. Položky si drží datum vytvoření i procento v „Seznamu oprav. položek“. Seznam vytvořených OPP si založím.
3. k 31. 12. se stornují vytvořené oprav.položky v řadách OPP (podle atributu ve filtru „Vytvořena“) ze „Seznamu opravných položek“ a vytvořím nové opravné (viz.bod 1).
Položky si drží datum vytvoření i procento v „Seznamu oprav.položek“. Seznam vytvořených OPP si založím.
Stornem bodu 1 a 2 zároveň zruším ty opravné položky, které byly uhrazeny v průběhu roku.
4. pohledávky, které budou předány na AK Vítek mají své evidenční číslo, které se poznačí do programu QI v souboru „Pohledávky pro opravné položky“ ve sloupci „Soudní řízení“ pod pojmem „Návrh na řízení“. Tyto pohledávky si vyfiltruji a zaúčtuji na OPP-2012-03, 06 jako daňově účinné. **Podmínkou je, že se musí jednat o pohledávky starší 1 rok.**

Příloha č. 7 Sm-E002-7

Položky si drží datum vytvoření i procento v „Seznamu oprav.položek“. Seznam vytvořených OPP si založím.

5. pro pohledávky splatné od 1. 1. 1995 do 31. 12.2009, kdy 90 a více dnů uplynulo do 31.12.2009 budou v souboru „Pohledávky pro opravné položky“ ve sloupci „Vyřadit“ pod pojmem „Bez opravné položky“. Storna (při odpisu nebo úhradě) budou prováděna ručním způsobem do řady QI: ID-2012-30, 31)

Interval tvorby opravných položek k pohledávkám (podle počtu měsíců) u pohl. po 31.12.2009:

1. Pohledávky daňově účinné („Nad rámec zákona“) s datem splatnosti do 31.12.2013 tyto pohledávky v QI „Podle zákona“ nelze již vytvářet, QI změnilo zadání % platné od r.2014.

mohou se vytvářet až po 1 roce po splatnosti – typ opravné položky „Nad rámec zákona“, kdy ve filtru si nechám v kolonce „Soudní řízení“ „Návrh na soudní řízení“

měsíce	opravná položka	%	soudní spory	ř.QI	MD	DAL
12. – 16.měsíc	1.opravná pol.	33%	daňově uznatelné	03(RP 06)	55600001	194(192)
17. – 23.měsíc	2.opravná pol.	50%	daňově uznatelné	03(RP 06)	55600001	194(192)
24. – 29.měsíc	3.opravná pol.	66%	daňově uznatelné	03(RP 06)	55600001	194(192)
30. – 35.měsíc	4.opravná pol.	80%	daňově uznatelné	03(RP 06)	55600001	194(192)
36.měsíc	5.opravná pol.	100%	daňově uznatelné	03(RP 06)	55600001	194(192)

Po navedení OPP řady 03, 06 v „Žádostech o zaúčtování“ ručně zaúčtovat str.MD, DAL a doplnit str. 8999.

2. Pohledávky daňově účinné („Podle zákona“) s datem splatnosti od 1.1.2014

mohou se vytvářet až po 1,5 roce (18 měsíců) po splatnosti – typ opravné položky „Podle zákona“, kdy ve filtru si nechám v kolonce „Soudní řízení“ „Návrh na soudní řízení“

měsíce	opravná položka	%	soudní spory	ř.QI	MD	DAL
18. – 35.měsíc	1.opravná pol.	50%	daňově uznatelné	03(RP 06)	55600001	194(192)
od 36.měsíce	2.opravná pol.	100%	daňově uznatelné	03(RP 06)	55600001	194(192)

Po navedení OPP řady 03, 06 v „Žádostech o zaúčtování“ ručně zaúčtovat str. MD, DAL a doplnit str. 8999.

Zrušení povinnosti zahájit soudní řízení u pohledávek nad 200 tis.Kč (netýká se pohled.nabytých postoupením).

3. Pohledávky daňově neúčinné („Nad rámec zákona“)

maximálně může být vytvořena opravná položka k pohledávce do výše 100% částky neuhrazené pohledávky. Opravná položka se tak může vytvářet až do 100 % (od 30. měsíce dále).

měsíce	opravná položka	%	mimo-soud.spory	ř.QI	MD	DAL
mohou se vytvářet až po půl roce po splatnosti – typ opravné položky „Nad rámec zákona“, kdy ve filtru si nechám v kolonce „Soudní řízení“ prázdné pole						
3. – 30. měsíc za všechny pohled.		10%	daňově uznatelné	02(RP 05)	55600001	194(192) 10%
6. – 30. měsíc za všechny pohled.		20%	daňově uznatelné	02(RP 05)	55600001	194(192) 10%
typ opravné položky „Nad rámec zákona“ – dodržujte % dle tabulky						
7. – 9.měsíců	2.opravná pol.	30%	daňově neuznatelné	01(RP 04)	55699000	194(192) 10%
10. – 12.měsíc	3.opravná pol.	40%	daňově neuznatelné	01(RP 04)	55699000	194(192) 10%
13. – 15.měsíc	4.opravná pol.	50%	daňově neuznatelné	01(RP 04)	55699000	194(192) 10%
16. – 18.měsíc	5.opravná pol.	60%	daňově neuznatelné	01(RP 04)	55699000	194(192) 10%
19. – 21.měsíc	6.opravná pol.	70%	daňově neuznatelné	01(RP 04)	55699000	194(192) 10%
22. – 24.měsíc	7.opravná pol.	80%	daňově neuznatelné	01(RP 04)	55699000	194(192) 10%
25. – 27.měsíc	8.opravná pol.	90%	daňově neuznatelné	01(RP 04)	55699000	194(192) 10%

Příloha č. 7 Sm-E002-7

28. – 30.měsíc 9.opravná pol. 100% daňově neuznatelné 01(RP 04) 55699000 194(192) 10%

Na pohledávky za Regul. popl. k datu splatnosti do 31. 12. 2011 byl vytvořen doklad v řadě OPP-2014-07-000001 až 108 ve 12.2014:

28. – 30.měsíc 100% daňově neuznatelné RP 07 40600001 x 192 100%
Storno uhrazených pohledávek (ruční kontrola) ID-xxxx-31- 192 x 556 99 xxx stř. 8999

A. Způsob tvorby v programu QI:

- opravná položka k pohledávce se může vytvářet až ukončení banky v příslušném měsíci
- QI – Finance – Pohledávky – Opravné položky a odpis pohledávek – Pohledávky pro opravné položky.**
- Typ opravné položky: „Podle zákona“ nebo „Nad rámec zákona“
 Stav ke dni: uvede se datum uzávěrky
 Datum = „Datum zaúčtování“
 Pohledávky „Všechny po splatnosti“
- najede seznam neuhrazených pohledávek, který si seřadím podle „Měsíců po splatnosti“
- pohledávky si mohu vyfiltrovat přes velký filtr (podle agendy, kterou mám na starosti.
Upozorňuji, že každá agenda se účtuje na jiný účet 19x) - Ostatní pohledávky (bez RP)
 nebo pouze RP
- pomocí filtru** z pohledávek vyloučím ty, které jsou řešeny soudním sporem.
- vyřazené pohledávky jsou v souboru „Pohledávky vyloučené z tvorby ...“
- zbytek pohledávek dám do zeleného pole a použiji tlačítko „Tvorba opravných položek“.
 Nabídne se výběr dokladové řady (navazuje na účtování), kterou vyberu podle typu pohledávky (viz.Účetní postupy tohoto dokladu), pak „Potvrdím výběr“, objeví se další tabulka „Výše opravné položky“ u které změním procenta podle počtu měsíců, zmáčknu tlačítko „Zaúčtování“. Vytvoří se doklad v řadě OPP. **POZOR! V dokladu je navázáno středisko shodné s pohledávkou. V žádostech o zaúčtování je třeba změnit středisko na 8999.**

B. Zrušení opravné položky v programu QI:

- najedu si do „Seznamu opravných položek k pohledávkám“
- vyberu si pouze OPP „Vytvořena“
- zeleným polem označím oprav.položky které mám stornovat (podle data zaúčtování a čísla řady OPP)
- tlačítko „Zrušení opravné položky“. Opravím datum vystavení k uzávěrce měsíce.
 Po provedení se opravná položka zruší červeným zápise a stejným zaúčtováním jako se vytvořila, ale opačné strany MD a DAL. Je třeba zkontrolovat nákladové středisko.
 Jakmile OPP stornuji, přejde pohledávky do režimu „Zrušena“.

C. Znovuvytvoření opravné položky jiným % (počtem měsíců) v programu QI:

Opakuji bod A.

KRITICKÉ BODY:

- vybrat si správný pojem „Podle zákona“ nebo „Nad rámec zákona“
- vybrat si správné procento (počet měsíců) pro zaúčtování
(POZOR! Tvorba 20% platí pro všechny pohledávky v rámci 3 až 30 měsíce)
- dbát na správné navedení účetních položek (daňově uznatelné = účinné, daňově neuznatelné = neúčinné)
- OPP nesmí být vyšší než neuhrazená pohledávka (tj. 100%)
- kontrolovat způsob zaúčtování, včetně střediska 8999
- s odpisem pohledávky nebo s úhradou vždy opravnou položku stornovat.**

Eva Buzková, vedoucí Oddělení účetnictví

Tato příloha nepodléhá připomínkovému řízení.